

Espai Interreligiós

Pedagogia de la convivència en societats
amb diversitat cultural i religiosa

Pedagogia de la convivència en societats amb diversitat cultural i religiosa

**Proposta educativa elaborada per
la Fundació Migra Studium**

**Amb el suport de
l'Ajuntament de Barcelona**

Espai interreligiós

Fundació Migra Studium

I. Introducció

L'Espai Interreligiós és un projecte educatiu i sensibilitzador sobre diversitat cultural i religiosa que desenvolupa gran part de les seves activitats en una exposició permanent i interactiva ubicada a les instal·lacions de la Fundació Migra Studium. Les nostres activitats s'adrecen a grups d'infants, joves i adults moguts a fer experiència i reflexió sobre les dimensions espiritual, religiosa i dialògica de les religions.

El conjunt d'activitats i tallers que proposem permet elaborar diferents itineraris amb l'objectiu de cobrir els objectius formatius de cada grup. A tall d'exemple:

El servei pot incidir de forma puntual en el procés educatiu. En aquests casos no seguim processos, tot i que intervenim en el projecte educatiu de l'escola, de tal forma que la nostra activitat funciona com a unitat didàctica que inicia, complementa o tanca, ja sigui la mateixa assignatura que s'està impartint, ja sigui un projecte amb entitat pròpia.

El servei pot incidir com a procés formatiu de llarg recorregut. En aquests casos oferim diferents mòduls formatius que, adaptant-se a les necessitats de l'escola o institut, ofereixen un procés d'aprenentatge al llarg de tot un curs o etapa.

II. Objectius

- Fomentar una cultura de l'acollida i l'hospitalitat
- Donar eines per treballar la història i la cultura de les religions
- Afavorir la connexió amb la dimensió interior
- Fomentar una cultura dialògica
- Ajudar a autopercebre i desmuntar estereotips i prejudicis
- Treballar amb el concepte d'identitat múltiple i amb el sentiment de pertinença

III. Quins són els nostres recursos?

- > **Acollida** És un espai que facilita el diàleg amb les persones que ens visiten. Ens interessem per elles i els expliquem qui som, on ens ubiquem i quina és la nostra missió i visió.
- > **Els quatre elements** Una representació dels quatre elements del planeta (aigua, aire, foc i terra) ens acosta al fenomen espiritual i religiós des d'una mirada antropològica. Totes les religions es serveixen d'aquests elements per explicar, celebrar i/o simbolitzar els diferents temps, experiències o personatges que tenen a veure amb el fet religiós.
- > **Identitat, estereotips i prejudicis** Els tallers que fem dins d'aquest àmbit ens permeten prendre consciència de quins són els nostres estereotips i prejudicis per desmuntar-los. Aquestes activitats també ens obren la porta al treball amb la identitat, pròpia i de l'altre, així com al desvetllament del concepte d'identitat múltiple i el treball amb el sentiment de pertinença.
- > **Audiovisuals** Aquest espai ens permet mostrar testimonis de diferents religions o bé expressions de la recerca interior, espiritual i religiosa al nostre context immediat. L'experiència obre qüestions i diàlegs fecunds entre nosaltres.
- > **Cartografia de la diversitat**
 - Mapamundi. Un mapamundi interactiu ens ajuda a visualitzar la distribució majoritària d'algunes de les religions presents al món. Reflexionem sobre les causes i les conseqüències d'aquesta disposició i veiem les diferències interreligioses i intrarreligioses.
 - Mapa de la ciutat. El mapa de Barcelona ens permet conèixer com i en quina proporció els llocs de culte de les religions es distribueixen pels diferents districtes de la ciutat. Advertim les causes i les conseqüències d'aquesta distribució.

> Interacció amb la diversitat cultural i religiosa

L'experiència fonamental: El cercle de la diversitat. Un espai amb sis taules circulars expressa gran part de la diversitat religiosa present a la nostra ciutat (hinduisme, judaisme, budisme, cristianisme, islam i sikhisme). Ens aproximem a aquesta pluralitat en pla d'igualtat i a partir de diferents objectes de culte o peces de roba -cedits per les mateixes comunitats. Aquest taller ens ajuda a delimitar l'experiència fonamental de cada religió, la seva singularitat i les relacions amb les altres religions.

L'experiència en l'espai: els llocs de culte i els altars. Sis altars ens ajuden a connectar amb l'organització en l'espai de les diverses experiències fonamentals. Cada altar ens permet reflexionar sobre la seva orientació i els objectes que el conformen, tot aprofundint en els significats de l'ubicació de cadascun d'ells. Un maniquí acompanya cada altar mostrant la importància de la vestimenta com a identificador de la pertinença a la religió.

L'experiència en el temps: el cicle anual i la línia de la vida. Aquest taller ens permet posar-nos en contacte amb el cicle anual de celebracions i la línia de la vida de cada religió, que relacionem amb els diferents ritus de pas (naixement, entrada a la comunitat, elecció de vida i mort). Les imatges i els noms de les diferents festivitats o rituals s'ordenen seguint el cicle de l'any o la línia biogràfica. Aquesta pràctica permet entendre i contrastar l'estructura del temps en funció de cada cosmovisió.

> El riu

Amb aquest joc de cooperació proposem creuar un riu simbòlic partint de l'assignació de certes dificultats físiques (per exemple, amb el rol de persona sordmuda o cega) i gaudint de pocs suports -pedres- que permeten no ofegar-se. L'activitat ens portarà a reflexionar sobre quins són els valors que mouen les nostres accions i quina és la nostra capacitat per crear equips cooperatius i espais de diàleg en entorns de diversitat.

> Ètica per conviure.

Arribem a un espai que permet sintetitzar el que s'ha viscut al llarg de la visita. Es fa gràcies a la "Regla d'Or de les Religions": una ètica comuna sobre la relació amb l'altre que dóna valor a la pràctica de l'empatia, la relació, el respecte o l'amistat. Aquesta activitat dona l'oportunitat d'identificar diverses savieses amb la mateixa intuïció.

> Espai i temps per compartir l'experiència.

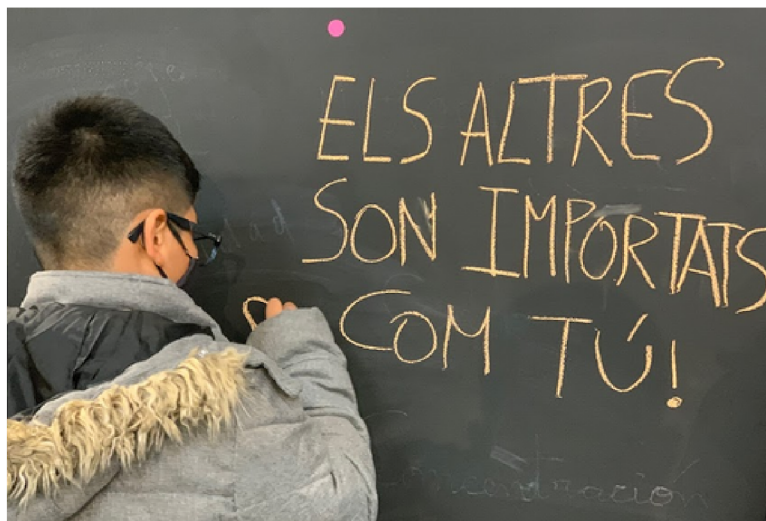
El final de la visita es converteix en un marc de confiança on tothom és convidat a compartir allò que ha experimentat, que ha après, que li ha sorprès... Aquesta activitat es porta a terme convidant les persones a disposar-se al voltant d'un cercle que té marcats uns radis i un centre. En aquest punt central encenen una petita espelma: representa la llum que ens ajuda a buscar i compartir tot allò que durant la visita ha ressonat en el nostre interior.

IV. Itineraris

Aquests recursos poden servir per construir diferents itineraris.

ITINERARI BÀSIC, que té una durada de 1h i 30min

TALLERS	QUÈ ES TREBALLA
Els 4 elements	Entorn/interioritat, espiritualitat, religiositat
Qui és qui. Puzzle de la identitat	Estereotips i prejudicis, sentiment de pertinença
El cercle de la diversitat	La diversitat a partir de la seva experiència central
El joc del riu	Cooperació i diàleg
Ètica per conviure	Elaboració cultural de l'experiència de diversitat compartida

TALLERS MONOGRÀFICS, cadascun de 1h de durada

TALLERS	QUÈ ES TREBALLA
Religions i dansa	El cos, les emocions, la relació entre música i espiritualitat
Religions i sentits	El cos, els sentits com a antenes perceptives del món, la relació entre el món i l'espiritualitat
Cartografia de la diversitat	On i per què s'ubiquen els llocs de culte en els diferents districtes de la ciutat les religions
El cercle de la diversitat	La diversitat a partir de la seva experiència central
Els altars	La diversitat a partir de l'organització de l'espai (el lloc de culte)
Rituals i celebracions	La diversitat a partir de l'organització del temps
Puzle de la identitat	El concepte d'identitat múltiple, estereotips, prejudicis i discriminació
Religions i plàstica	Experiència plàstica que ens acosta a la dimensió religiosa i espiritual
Taula de diàleg	Treball amb testimonis de la mateixa o de diverses religions
Visita llocs de culte	Aproximació a la diversitat religiosa des de la configuració de l'espai

Tant els tallers que formen part de l'itinerari com els tallers monogràfics poden combinar-se formant mòduls de formació adients a les necessitats de cada centre educatiu.

També us podem proposar recorreguts de llarga durada per ESO i Batxillerat o Cicles Formatius (els detallem al final d'aquest dossier). Aquí proposem un exemple de recorregut per a tota l'etapa educativa (hem triat els cursos en funció d'una experiència prèvia, tot i que són intercanviables segons el vostre interès).

EXEMPLE D'ITINERARI PER A TOTA L'ETAPA EDUCATIVA

	PROPOSTA	QUÈ ES TREBALLA
> 6è EP	Visita Espai Interreligiós (1h i 30min)	<ul style="list-style-type: none">• Els 4 elements• Qui és qui?• El cercle de la diversitat• El joc del riu• Ètica per conviure
> 2n ESO	Dues sessions monogràfiques (1h cadascuna)	<ul style="list-style-type: none">• Monogràfic 1: "Puzzle de la identitat i taula de diàleg"• Monogràfic 2: "Altars"
> BATX	Itinerari de llarga durada (15h en total)	<ul style="list-style-type: none">• Interioritat (sentits i dansa)• Identitat (el propi puzzle de la identitat)• Diversitat religiosa (cercle de la diversitat i rituals i celebracions)• Diàleg (joc de taula)• Taula de diàleg• Visita llocs de culte

V. Tarifes

El cost de la visita és de 4,5 euros per a infants i joves i 5 euros per a adults. Per a itineraris de llarga durada o formacions específiques ens podeu consultar. Oferim la possibilitat d'adaptar-nos a situacions amb dificultat econòmica.

Si sou un professor o professora interessat en l'activitat i voleu venir a veure l'Espai Interreligiós abans de plantejar una visita amb els alumnes, no dubteu en contactar-nos.

VI. Contacte i informació

aliciaguidonet@migrastudium.org

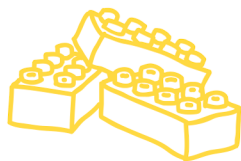
Telèfon: 934120934

Web: www.migrastudium.org

Xarxes socials: @MigraStudium

Annex

Propostes concretes
per a diferents etapes

Pedagogia de la convivència en societats
amb diversitat cultural i religiosa

VIURE LA PLURALITAT

ESO

CONSTRUÏM CONVIVÈNCIA

Batx - CCFP

Viure la pluralitat

Proposta educativa per a alumnes d'ESO

Pedagogia de la convivència en societats amb diversitat cultural i religiosa

- > **Us interessa...**
 - Fomentar una pedagogia de la convivència en societats plurals?
 - Oferir una proposta educativa de llarg recorregut?
 - Formar persones amb eines per construir relacions positives?
- > **Us oferim...**
 - Un programa per treballar durant els 4 cursos de l'ESO
 - Propostes educatives adreçades al professorat i l'alumnat
 - Visites periòdiques a l'Espai Interreligiós

I. Introducció

"Viure la pluralitat" és un conjunt d'activitats i materials educatius destinats a treballar la diversitat cultural i religiosa amb alumnes d'ESO. Es busca fer un treball de llarg recorregut per tal d'incorporar i fer experiència de pluralitat.

II. Objectius

- > **General** Oferir eines per aprofundir, amb esperit crític, en el coneixement i l'experiència de la diversitat cultural i religiosa del nostre entorn.
- > **Específics**
 - Prendre consciència de l'espai interior
 - Connectar amb la importància de l'entorn
 - Conèixer la cartografia de la diversitat
 - Desmuntar estereotips i prejudicis
 - Fer experiència de diversitat religiosa a partir dels objectes de culte
 - Apropiar-se al diàleg intercultural i interreligiós

III. Àmbits de competències

- Personal i social
- Cultura i valors
- Ciències socials

IV. Continguts

Els continguts es distribueixen en diverses temàtiques: interioritat, elements de la natura, estereotips i prejudicis, cartografia de la diversitat, objectes de culte i diàleg. El treball d'aquests àmbits es fa seqüencialment, a partir d'un exercici reflexiu i dinàmic.

Es treballa amb tres tipus de metodologies: sessions a l'aula* (números aràbics), dinàmiques a l'Espai Interreligiós (números romans) i sortides a l'exterior i testimonis (lletres majúscules).

Unitat	1r d'ESO	2n d'ESO
1	Interioritat I <i>Respiro</i>	Interioritat II <i>Sentits</i>
I	Sessió interioritat I <i>Globus</i>	Sessió interioritat II <i>Taller de sentits</i>
2	Elements natura I <i>Entorn i ésser humà</i>	Elements natura II <i>Entorn, creences i religions</i>
3	Cartografia de la diversitat I <i>Mapamundi</i>	Cartografia de la diversitat II <i>Mapa ciutat</i>
A	Coneixement del barri I <i>El món en el barri</i>	Coneixement del barri II <i>El barri en el context de la ciutat i en funció de la diversitat</i>
4	Estereotips i prejudicis I	Estereotips i prejudicis II
II	Sessió estereotips i prejudicis I <i>Qui és qui?</i>	Sessió estereotips i prejudicis II <i>Etiquetes</i>
5	Diversitat I - <i>Monoteistes</i>	Diversitat II - <i>Oriental</i> s
6	Diversitat I - <i>Monoteistes</i>	Diversitat II - <i>Oriental</i> s
III	Sessió museu I	Sessió museu II
7	Diàleg I - <i>Religions i pau</i>	Diàleg II - <i>Fonaments pel diàleg</i>
IV	Sessió cooperació - <i>Joc del riu</i>	Sessió valors <i>Treball amb elements de monoteistes i orientals</i>
B	Testimonis monoteistes	Testimonis orientals
8	Treball de síntesi - <i>Lapbook</i>	Treball de síntesi - <i>Cercles</i>
9	Treball de síntesi - <i>Lapbook</i>	Treball de síntesi - <i>Cercles</i>

Corresponen a les unitats de la publicació "Pedagogia de la convivència en societats amb diversitat cultural i religiosa" (Fundació Migra Studium, Editorial Claret: 2021)

Unitat	3r d'ESO	4t d'ESO
1	Interioritat III - <i>Espai interior</i>	Interioritat IV - <i>Jo i els altres</i>
I	Sessió interioritat III <i>Mandala personal</i>	Sessió interioritat IV - <i>Mural</i>
2	Mite i Símbol I	Mite i Símbol II
3	Cartografia de la diversitat III - <i>Distribució llocs de culte i factors socioeconòmics i migratoris</i>	Cartografia de la diversitat IV - <i>Gestió del lloc de culte</i>
A	Visita lloc de culte I	Visita lloc de culte II
4	Identitat I	Identitat II
II	Sessió identitat I <i>Puzle identitat</i>	Sessió identitat II <i>Puzle identitat personal</i>
5	Diversitat III - <i>Línea de la vida</i>	Diversitat IV - <i>Cicle anual</i>
6	Diversitat III - <i>Llocs de culte</i>	Diversitat IV - <i>Minories religioses i espiritualitats laiques</i>
III	Sessió línia de la vida	Sessió cicle anual
7	Diàleg III - <i>Tipus de diàleg</i>	Diàleg IV - <i>Diàleg amb la societat</i>
IV	Sessió diàleg I <i>Taller llocs de culte</i>	Sessió diàleg II - <i>Treball amb elements de minories i espiritualitat laica</i>
B	Taula testimonis monoteistes i orientals	Taula testimonis minories i espiritualitat laica
8	Treball de síntesi <i>Taula testimonis</i>	Treball de síntesi - <i>Paraula clau</i>
9	Treball de síntesi <i>Taula testimonis</i>	Treball de síntesi - <i>Paraula clau</i>

Construïm convivència

Proposta educativa per a alumnes de Batxillerat i Cicles Formatius

Pedagogia de la convivència en societats amb diversitat cultural i religiosa

> *Us interessa...*

- Fomentar una pedagogia de la convivència en societats plurals?
- Oferir una proposta educativa de llarg recorregut?
- Formar persones amb eines per construir relacions positives?

> *Us oferim...*

- Un programa per treballar durant 6 mesos amb alumnes de Batxillerat i Cicles Formatius.
- Propostes educatives adreçades al professorat i a l'alumnat.
- Visites periòdiques a l'Espai Interreligiós.

I. Introducció

"Construïm Convivència" és un conjunt d'activitats i materials educatius destinats a treballar la diversitat cultural i religiosa amb alumnes de Batxillerat i Cicles Formatius. Es busca fer un treball de llarg recorregut per tal de consolidar la formació en matèria de diversitat.

II. Objectius

> *General*

Oferir eines per tal d'aprofundir amb esperit crític en el coneixement de la diversitat cultural i religiosa del nostre entorn.

> *Específics*

- Prendre consciència de l'espai interior.
- Treballar els conceptes d'identitat múltiple, estereotip i prejudici.
- Conèixer els trets bàsics de la diversitat cultural i religiosa del nostre entorn.
- Aproximar-se a la cartografia de la diversitat.
- Formar futurs formadors en diversitat.

III. Competències

- Comunicativa
- Gestió i tractament de la informació amb capacitat d'anàlisi
- Recerca
- Personal i interpersonal
- Coneixement i interacció amb el món

IV. Continguts

Els continguts es distribueixen en cinc temàtiques: interioritat, identitat, diversitat, diàleg i cooperació. El treball d'aquests àmbits es fa seqüencialment, a partir d'un exercici reflexiu i dinàmic.

Es treballa amb tres tipus de sessió, unes es realitzen a l'Espai Interreligió de la Fundació, amb dinàmiques i tallers diversos, altres són visites a diferents llocs de la ciutat i per últim hi ha sessions a l'aula.

	<i>Activitat</i>	<i>Hores</i>
<i>Taula de distribució d'activitats</i>	Sessió informativa prèvia	1
	Tres sessions d'interioritat	3
	Taller sobre identitat múltiple	1
	Taller sobre diversitat cultural i religiosa	2
	Taller sobre interculturalitat i diàleg	2
	Taula de diàleg amb testimonis de diferents religions	1
	Visita a llocs de culte	2
	Sessió de tancament i compromís	3
	TOTAL HORES PRESENCIALS	15